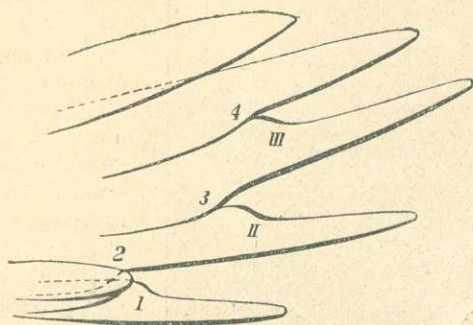

1. *Circus cyaneus*. A 3-ik és 4-ik lebel³⁾ kb. vagy majdnem egyenlő, ezek a leghosszabbak, de a kettő közt gyakran a 4-ik a leghosszabb. A 4-ik mindkét foszlányán, az 5-ik csak kívül kimetszett. Szárnyak alatt övek nélkül (öreg ♂). Az 1-ső lebel belső kimetszése kibúvik a fedőtollak alól. Szárnyak alatt (másodrendű evezők) három elmosódott szürke szalag (fiatal ♂ és ♀). Szárnyaljövek nélkül (öreg ♂). Szélső farktoll szélesebb (mint a két utánkötvetkezőnél), szabálytalan alakú, rövid szürke foltokkal (öreg ♂). Felső farkfedők tiszta fehérek (öreg ♂ és ♀), vagy pedig gyéren pettyezetek (fiatal ♂) avagy nagy hársfalevél alakú foltokkal jegyezvék (fiatal ♀). Gatyák egyszínűek, fehérek (öreg ♂ és ♀).

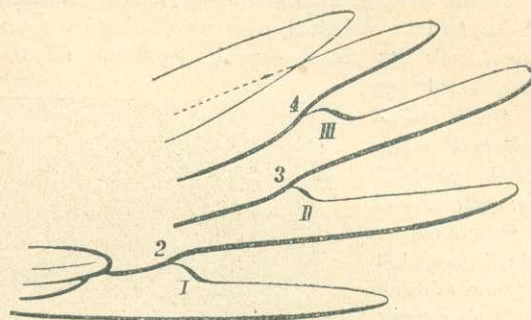

Circus macrurus szárnya.

2. *Circus macrurus*. A 4-ik lebel majdnem akkora hosszú, mint a 3-ik, ez utóbbi azonban valamivel mindig hosszabb, ez a leghosszabb. Belül és kívül csak a 3-ik, csupán kívül csak a 4-ik lebel kimetszett. Szárnyak alatt övek nélkül (öreg ♂). Az 1-ső lebel belső kimetszése rejtve van, vagy csak igen kevéssé áll ki. A nagy evezők befoszlánya alul halvány-sárgás (krémszínű), szürkés fuvalommal és fekete kereszt-sávokkal. A másodrendű evezőkön három átfutó szalaggal (öreg ♀). A fiatal hímek és nőstények sok szárnyalj-övvel s krémszínű fuvalom-

³⁾ A szárnyrajzokon a római számozás a lebelk belső, az arab számok azoknak külső kimetszésére vonatkozik.

mal; a test alrész egyfolytonosságú élénk (virítós) színnel festett; kevés rajzolat (fiatal és öreg ♀); vagy pedig tiszta fehér alig pettyezve (öreg ♂). Külső farktoll keskenyebb, harántos keskeny (szürke) keresztfoltokkal (öreg ♂). Farktő (farkfedők), fehér, hamuszürke sávokkal (öreg ♂), vagy bunkóalakú nagy rozsdás foltokkal (♀). Gatyák egyszínűek, fehérek (öreg ♂).

Circus pygargus szárnya.

3. *Circus pygargus* L. A 3-ik lebel a leghosszabb, ez mindig jóval felülmúlja a 4-ik lebel hosszát. Ezek kimetszései mint az előbbinél. A szárnyak alatt feltűnő két, párhuzamosan haladó, széles fekete szalag; felül a szárnyon (a másodrendű evezőkön) egy széles fekete szalag fut át (öreg ♂). Szélső farktoll igen széles, de szabályos alakú rozsdás (v. vérvörös) kereszt-sávokkal (a fiataloknál). Felső farkfedők majd világoszürkék (öreg ♂), majd pedig tiszta fehérek, egyes tollak végén igen finom fekete gerinczarczokkal s némelyiken homályos foltoskával (idősebb ♀). Torok és mell hamuszürke; gatyák fehérek, vöröses sávokkal és foltokkal (öreg ♂). Az 1-ső lebel belső s a 2-ik lebel külső kimetszése távol esik a szárnyfedők csücsétől.

A *C. aeruginosus* és *unicolor* jegyeit eléggé részletesen ismertetvén, feleslegesnek tartom ezekre még egyszer vissza térni.

Lakatos Károly.

Egyleti élet.

Hazánkban Szegeden van az ország egyik legrégebb s valóban *mintaszerű* vadász - egyesülete. Hogy az az egyesület mennyire a nemes sport színvonalán áll s mit lehet igazi szakértelemmel s odaadó ügyszeretettel elérni, annak bizonyosságául álljon itt az egyesület igazgatójának hozzánk beküldött, egész tartalmában igen érdekes, kiváló szakemberre valló »igazgatói jelentése« az elmúlt 1899—1900. vadászati évről, melyet mintaszerűségénél fogva egész terjedelmében ezennel közzé adunk:

»Múlt évadban az egylet 5 körvadászatot tartott, melyen 1013 nyúl esett. A körvadászatokra 353 frt bevétel ellenében 171 frt 26 kr. kiadás volt. Tiszta haszon 181 frt 74 kr. Egy körvadászatra a Diana Vadász-Társaság tagjait testületileg meghívtuk, viszont a mi egyletünk tagjai is részt vettek a Diana Vadász-Társaság körvadászatán. — A terület beosztására nézve a következő előterjesztést teszem:

Augusztus 15-étől a tápéi rét tiszamenti kubikja és belső területe a makói országúttól balra eső Porgány érig vadászható galamb, fűrj, kacsára. Aug. 26-tól nyúlra és fácánkakasra is. Nem szabad vadászni: az összes feketéken; a tápéi réten a makói országúttól jobbra eső síkon, a marosmenti kubikokon

és ártéren, végre a tápéi komptól jobbra eső tiszamenti kubikokon.«

Szeptember 23-án az egész tápéi rét lezárul és a fekete, baktó-macskási töltéstől a Tiszáig eső része szabadul fel. Október 14-től a fekete másik fele is (a dorosmai műúttól a baktó-macskási töltésig) és a tápéi rét belső része szabadul fel nyúlra, fogolyra és fácán-kakasra stb. Kubikok és árterek letiltva maradnak.

Fent kitézött napok az időjáráshoz képest az igazgató belátása szerint kevés eltéréssel módosíthatók.

A vadállomány kitűnőnek mondható.

A múlt évadban hetenként kétszerre megszorított vadászat és az enyhe télutó következtében a nyúl nagy állományra szaporodott fel. Fogoly kevés van. De a tavalyi állományhoz képest a fogoly is szaporodott, különösen a tápéi réten.

Fűrj — mint 4—5 év óta általában mindenütt — nálunk is kevés lesz.

Ez évben nem volt egy társas összejövetelünk se, a körvadászatokat kivéve. Indítványozom, hogy a Hubertus tiszteletere tartandó hajtáson terítékre kerülő azon fácánok, a melyek a tagok között kiosztandó 1—1 drbon felül maradnak, közös vacsorára fordíttassanak.

Fácán a múlt évadban körülbelül 80 drb. került terítékre.

Márczius 9-én 11 drb, 12-én 15 drb. fácánt eresztettünk ki a marosmenti kubikokon. Kémenczy K. tagtárs volt szíves a vadöröket ebbeli működésükben ellenőrizni.

A fácánost kellő védelemben és gondozásban részesítettük. F. év május havában a Tisza árja elborította a marosi kubikokat is a kisteleki járógig; az itt lévő fácánfészkek elpusztultak. Az innét kiszorult fácántyúkrok második fészkeket a kubik és Maros közötti kaszálon rakták le.

Itt meg a június 5-én megkezdett kaszállással tették tönkre. 2 tyúk pusztult el ez alkalommal és 93 fácántojást,

48 kacsatojást találtunk a kasza után. Ezek közül 17 drb fázántojást fészékben hagytam, 25 elpusztult, 51 fázántojást pedig házi tyúkok alá tettem, amelyek egész rendszeren kiköltötték, 2 héig nevelték; ezután a felcseperedett csirkéket kieresztettem a kisteleki járon felüli kubikokra. A 48 drb. kacsatojás elpusztult.

Megjegyzendő, hogy a kisteleki járon felüli rész legalkalmasabb a fázán tenyésztésére, miután ezt a területet az árm. társulat is megvédi a középvízállás behatolásától. Ide eresztetük tavasszal a tenyésztyúkokat is. Május 27-én azonban az árm. társ. a kisteleki járonál emelt gátat át akarta vágatni, hogy az azon túl levő fűzfa-csemetéit megöntözze. Fázántyúkjaink éppen akkor költöttek javában. Ha ezt a rendeletét foganatosítja, egy kapavágással tönkre teszi fázánosunkat, foglyainkat és az itt tenyésztett apró nyulakat.

A vadőr elég ügyes volt, hogy mikor észrevette a tervbe vett munkát, haladékat kért addig, míg nekem jelentést tesz. Én még azon este mindent elkövettem, hogy az árm. társ. rendeletét visszavonja. Ezen működésemben dr. Nyilasy Pál egyleti ügyész úr igen hathatósan támogattott; az ő közbenjárásának köszönhetjük, hogy az árm. társ. a töltés átvágására 10 napi haladékat adott, mialatt a víz szerencsésen leapadt.

Öreg hím *Circus cyaneus*-ok.

Alig, hogy ezt a veszedelmet elhárítottuk, a kisteleki járon felüli kubikokon a szederindát kaszáltatta az árm. társ. Előző években csak a nagyobb fák körül vágatta, most a kubikoknak a töltés felé eső részén végig lekaszáltatta. Ezzel nemcsak nyugtalanították a fázánokat, hanem búvóhelyüktől is megfosztották s a fiatal csibéket fokozott mérvben kellett a szárnyas ragadozóktól óvni.

Ennyi viszontagság csaknem elcsüggesztett s azt a meggyőződést érlelte meg bennem, hogy jövőben fel kell hagyni a fázántenyésztéssel, ha a fázánok ragaszkodása a helyhez nem öntene új bizodalmat, mert a fönt leírt sok háborgatás dacára az állomány nemhogy fogyott volna, de meg is növekedett és biztos kilátásunk van rá, hogy az őszi hajtásban több fázán kerül terítékre, mint tavaly.

Ugyancsak a marosi kubikokon jelenleg 5 drb ős tartózkodik és miután az őszek is előszeretettel keresik fel e helyet, felhatalmazást kérek a t. közgyűléstől, hogy ha a téli körvadászatok jól jövedelmeznek, a költségvetés keretén belül egy pár ősztűt beszerezhessek. Tavasszal a kubikon kieresztve, őszi egy kis állományt lehetne velök elérni.

Kacsa és egyéb vízivad — miután a tápéi réten a víz mindinkább kisebb területre szorul — leginkább a Fehértón és Fertőn található. A szárnyasvadra való vadászat előmozdítására Kováts József tűzoltó-parancsnok úr egy ladikot ajándékozott az egyletnek, miért is indítványozom, hogy ezért az adományáért a t. közgyűlés köszönetet mondjon.

Vadlúd a tavasszal kevés volt. Február végén az enyhe idővel igen szépen kezdődött a hűzás, azonban a márciusban beállott télies időre elvonultak. Időközben a Fertő és Fehértó befagyott s végkép eltávoztak. Március végén amúgy is nagyobb vízre járnak költeni, vissza se jöttek. — A vízivad vadászata céljából a Fehértó mellett (Székhalomtól délre) egy vadászlak építését vettük tervbe. Szeged szab. kir. város tek. tanácsa 24,207/1891. sz. végzésével 100 □-öl területet engedélyezett is e célra. De az építkezésről lemondunk, mert az időközben odaépített útkaparó ház a megszállásra teljesen kielégítő. — A terület őrzését jelenleg Tari József és Tari Antal teljes megelégedésemre teljesíti. Kihágásért 8 vadorzót állított elő. Különös gondot fordítottunk a dúvadak pusztítására. — 1 rókát, 85 kutyát, 45 tarka varjút, 51 fekete varjút, 1 külüt, *) 2 görényt, 4 menyétet, 5 sólymot, 5 ölyvet, 1 réti sást, 1 sást, 18 macskát, 3 vércsét, 51 szarkát és 11 golyát pusztítottak el.

Télen a hó leesése után a fázán, fogoly és nyulakat táplálni kellett. Szerencsére a hó rövid ideig fektűt a területen, így az etetés csak 24 frtba került.

Ezentúl engedtessek meg, hogy legalább négy vadász ugyanannyi nyúlhordozóval november hótól kezdve egymásra hajthasson a síkon is. Ezeket a hajtásokat tartoznak azonban előzetesen bejelenteni az igazgatónak a tagok felemlítésével. Ki ezen előzetes bejelentést és a résztvevők tevékenységét elmulasztja, 20—50 kor., ha négy tagnál kevesebben vesznek tényleg részt, 2—2 kor. büntetést fizetnek.

Ezt az indítványomat azzal okolom meg, hogy Dietzl a hajtást ajánlja az ivarok kiegyenlítése céljából. Dietzl-Mika »Az apróvad vadászata« című könyvében erre vonatkozólag ezt írja: »A kereső vadászat hátrányai nem jelentéktelenek, sőt mondhatni, igen nagyok. A kereső vadászat hátrányai, hogy ennél aránylag sokkal több nőstény nyulat lőnek, mint más vadászati mód mellett, még pedig azon természetes és tapasztalás által igazolt okból, mert ezek sokkal jobban kitartanak, mint a kanok, melyek rendszeren már lőtávolon kívül odébbállanak. Ha tehát valamely vadászterületen hajtóvadászatot sohasem tartanak, hanem a nyulakat mindig csak keresés közben lövik, az ebből származó hátrány könnyen belátható. Ki ezen állításunkban kételkedik, tegye meg az egyszerű kísérletet s vizsgálja meg a kedvező időjárás mellett ily módon lőtt nyulakat; saját szemével fog meggyőződni állításunk igaz voltáról. A nyúlállomány óvása tekintetében legkevésbé káros a hajtóvadászat, mert a nőstény nyulak rendszeren a hajtók között viszsamaradnak.«

A feketén annyira el van szaporodva a nyúl, hogy szükségesnek látszik ily módon való vadászata annál is inkább, mert ősszel a kereső vadászat alkalmával legnagyobb részt a nőstény kerül lövésre, télen körvadászattal mindkét nem egyformán, hajtásnál azonban nagyobb részt kanok kerülnek terítékre. A vadőrök észlelése szerint területünkön egyenlőtlen az ivar. Ennek bizonyosságául áprilisban több szétrugott poczakos nyúl bőrét találták és hozták be.

Végre indítványozom, hogy, úgy mint a múlt évadban, hetenkint kétszernél többet ne engedtessek meg a kereső vadászat, télen pedig a síkon való hajtás csak egyszer.

Endrényi Lajos.
vadászegyleti igazgató.

*) Küszönettel vennők, ha ennek a „külü“-nek a milétéről bennünket tudósítani sziveskednének, mert ilyen technikus terminust a zoológiában nem ismerünk.
Szerk.